

Ryland, L.K. & Holovchuk, S. (2023). «Fit for fight» – med et pedagogisk credo i bagasjen? På vei til å bli barnehagelærer. I I.M. Thorjussen & U.S. Goth (red.), *Verdier, holdninger og kompetanseutvikling i et utdanningsperspektiv* (s. 39–53). Fagbokforlaget.
DOI: <https://doi.org/10.55669/oa211002>

2

«Fit for fight» – med et pedagogisk credo i bagasjen?

På vei til å bli barnehagelærer

Lill Krestin Ryland, NLA Høgskolen og Svitlana Holovchuk, NLA Høgskolen

Innledning

Når barnehagelærerstudentene er ferdig med sine tre år på høgskolen, skal de være klare for en arbeidsdag med små og store utfordringer. I denne forbindelsen skal en god praksis etableres og kunnskap settes ut i livet. Rutiner skal innarbeides, teori og kunnskap må videreføres, og studentene skal bygge videre på sin pedagogiske plattform som de har startet på under utdanningen. Gjennom tre år ved NLA Høgskolen skriver barnehagelærerstudentene på sitt pedagogiske credo, der ulike tema blir belyst hvert år. I dette arbeidet vil de skriftlig gjøre rede for mange sentrale aspekter som er svært viktig

når man skal arbeide med barn. Arbeid med pedagogisk credo er på mange måter en start på deres pedagogiske grunnsyn og som vil være i utvikling i hele yrkeskarrieren. Det er verdt å understreke at det å forme sitt eget grunnsyn handler om å bli bevisst sine verdier og bli klar over egne handlinger i forhold til blant annet barn, foreldre og ansatte i barnehagen. Denne refleksjonen har stor påvirkning på egen utvikling og kan føre til en viktig dannelsreise. Dannelsbegrepet presenteres også tydelig i loven om barnehager (2013) og i rammeplanen for barnehager (KD, 2017) der danning blir sett som en del av barnehagenes samfunnsmandat. I rammeplanen for barnehagen hevdes følgende: «Barnehagens samfunnsmandater, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (KD, 2017, s. 7). For å kunne ivareta dette mandatet bør studentene være bevisst sine verdier og holdninger som ligger til grunn for de valgene en tar, og på denne måten få en større profesjonsforståelse for det yrket de skal tre inn i. Når studentene arbeider med sitt pedagogiske credo, vil de muligens ha en større forståelse for dannelsbegrepet i barnehagen og hvordan denne bevisstgjøringen påvirker barnas læring og danning.

Barnehagelærerutdanningen ved NLA Høgskolen har gjennom mange år arbeidet med pedagogisk credo og har hatt det som et gjennomgående tema i både undervisning, veiledning og arbeidskrav i alle årene i utdanningen. Teoretisk rammeverk og erfaringer vi har fått i lag med studentene, gjør at vi ønsker å undersøke hvilke refleksjoner de gjør seg om dette arbeidet. I et arbeid som barnehagelærer i dagens barnehager må studentene ta mange og sammenfattende valg. Om man lykkes i arbeidet, bestemmes ofte av personligheten, de profesjonelle egenskapene og kunnskapen studenten innehar. I tillegg er det vesentlig å være bevisst de grunnleggende verdiene i formålsparagrafen i sin pedagogiske praksis og ikke minst hvordan disse vektlegges (Børhaug & Bøe, 2022, s. 26). Med et pedagogisk credo i bagasjen kan studentene få en bevisstgjøring av sine verdier, som igjen kan gi dem en styrke til å starte i et krevende og spennende yrke.

Forskningsspørsmål

I denne studien ønsker vi å undersøke studentenes tanker knyttet til arbeidet med sitt pedagogisk credo og hvordan de kan bruke dette i egen profesjonsutvikling som barnehagelærer. Forskningsspørsmål i denne undersøkelsen lyder dermed som følger: Hvordan kan arbeid med et pedagogisk credo bidra til danning og profesjonsforståelse blant barnehagelærerstudenter?

Teori

I denne delen vil vi presentere ulike teoretiske perspektiver knyttet til pedagogisk credo. Den første delen tar for seg pedagogisk credo som begrep, og vi vil se dette opp mot den selvutviklingen studentene har i løpet av studietiden. I den andre delen knytter vi pedagogisk credo opp mot en profesjonsforståelse av barnehagelæreryrket.

Pedagogisk credo og selvutvikling

Begrepet pedagogisk credo ble utviklet av John Dewey som beskrev dette fenomenet allerede i 1897 i artikkelen «My Pedagogical Creed» (Dewey, 1897). Dewey skrev en trosbekjennelse der han startet alle delene med ordene *I believe* og knyttet dette opp til sitt syn på områder innenfor skolen, undervisning, fag og metoder. Han la vekt på at det finnes to ulike tilnærminger til læring og utvikling, der den ene har søkelys på det som skjer i samspill med andre, som altså har en sosiologisk vinkling. Den andre ser på den individuelle og kognitive utviklingen som skjer i samspill og har mer psykologisk tilnærming. Et pedagogisk credo vil derfor være påvirket av et samspill med andre, men samtidig være et personlig vitnesbyrd som er bygget rundt ens egne meninger og verdier.

Selve ordet «credo» kommer fra latinsk språk og betyr «jeg tror», og er i utgangspunktet knyttet opp til et religiøst perspektiv. Vi kan også sette dette fenomenet i sammenheng med en religiøs tilnærming med tanker på hva en tror på eller brenner for når det gjelder for eksempel synet på barn. Gilje (2015, s. 27) hevder at dette handler om det pedagogen har troen på, og det som oppleves som meningsfylt i arbeidet med barn. Begrepet peda-

gagogisk grunnsyn er mye brukt i barnehage- og skolesammenheng. I et pedagogisk grunnsyn vil verdier og holdninger være helt sentrale for å kunne danne seg en virkelighetsoppfatning og videre for å kunne være en dyktig pedagog i møte med barna (Gunnestad, 2019, s. 31). Reigstad (2020, s. 18) påpeker at det å bevisst arbeide med sitt pedagogiske credo gjør at man holder bevisstheten om og refleksjonen rundt egen danning oppe gjennom hele studiet. Dette forsterkes av Tholin (2021, s. 57) som understreker at det er en målsetting gjennom studiet at man i økende grad blir bevisst hvilken forankring man har. Gilje (2015, s. 29) utdyper videre at den viktige danningen som skjer hos en yrkesutøver, er selvrelasjon. Selvrelasjonen handler om pedagogens tro på noe og er en eksistensiell dimensjon. Han mener at det forekommer en påvirkning på utforming av sitt eget credo, og nevner blant annet elev- og studentkonteksten som en del av dette. I denne sammenhengen kan vi hevde at credobegrepet knyttes nært til et dannelsesperspektiv. Biesta (2015, s. 194) understreker at det å være voksen handler om en tilstand i måten vi behandler andre mennesker på, og hvordan vi engasjerer oss i andres liv. Akslen og Sæle (2015, s. 128) kaller dette et dannelsesmøte mellom jeget og det andre og de andre, og de ser på arbeid med et pedagogisk credo som en del av studentenes profesjonelle danning. Vi dannes i relasjon med andre, og Wivestad påpeker at «oppdragelse, undervisning, opplæring og utdanning bør bidra til vår danning som mennesker- både individuelt og som fellesskap» (Wivestad, 2007, s. 295). Credoarbeidet i utdanningen vil være en viktig bidragsyter i denne dannelsereisen. Lindseth påpeker at i lærerutdanningen utfordres studentene til å arbeide med mennesker i ulike sammenhenger. Dette kan være en forberedelse på de oppgaver og utfordringer som studentene vil møte når de kommer ut i yrkeslivet og må forholde seg til kolleger som trenger deres kompetanse og støtte (2009, s. 21). Løvlie beskriver også dannelse i forhold til lærerprofesjonen og hevder at dannelse er «en personlig egenskap, karakterisert som en holdning, en disposisjon, en karakter eller en dyd» (2009, s. 29), og understreker at lærerutdanningen bør invitere studentene inn i denne dannelsesprosessen gjennom pedagogiske tradisjoner og kulturelle tilnærminger (2009, s. 31).

Pedagogisk credo og profesjonsforståelse

Det er en bevisst og målrettet prosess i barnehagelærerutdanningen ved NLA Høgskolen å arbeide med profesjonsforståelsen blant studentene. I løpet av tre år vil studentene få mulighet til å fordype seg i fag og trene på ulike ferdigheter i praksis, og gjennom arbeid med et pedagogisk credo kan de også få en større bevisstgjøring for sine handlinger. Med stor sannsynlighet vil det skje en progresjon fra første til tredje klasse. Når de starter i jobb som nyutdannede, skal de bruke denne kunnskapen de har tilegnet seg, og realisere oppdraget som Garbo og Raugland påpeker, og utviklingen vil gjerne skyte fart når de nå kan fylle på med kunnskap og praktisk erfaring (2017, s. 20).

Det å kunne ha en god profesjonsforståelse av barnehagelæreryrket når man skal starte i jobb som nyutdannet, er viktig, men også svært utfordrende i den grad at de må ta et ansvar overfor sin yrkesutøvelse, som til enhver tid må følge både lover, regler og forpliktelser. Hennem og Østrem (2016, s. 17) nevner tre forpliktelser som de mener en profesjonsutøver må forholde seg til: samfunnsmandatet, faget og etikken (Hennem & Østrem, 2016, s. 17). Når det gjelder samfunnsmandatet, handler dette om at barnehagelærere har et forvaltningsansvar, der de har fått et oppdrag som er nedfelt i barnehageloven, i forskriftene og i rammeplanen for barnehagen. Når det gjelder forpliktelser til faget, er dette den fagkunnskapen som er nødvendig for å kunne arbeide som pedagog. Dette kan handle om teoretisk, taus og praktisk kunnskap, fagspråk og praktisk resonnering.

Den siste forpliktelsen handler om barnehagelærerens profesjonsetikk, og her vil verdier spille en sentral rolle. En barnehagelærer vil stå overfor mange etiske valg og dilemma, og Tholin (2021, s. 107) påpeker at det å leve etisk betyr at man må velge selv. Dette kan forstås som at en nyutdannet må ta valg på bakgrunn av de verdier, holdninger og handlinger som er mest hensiktsmessige og støttende overfor barn, foreldre og andre ansatte. Siden barnehagelærere bygger arbeidet sitt på verdier, betyr det at de bør begrunne og synliggjøre disse, slik at de på denne måten kan forvalte et viktig profesjonsansvar (Greve & Jansen, 2020, s. 42). På mange måter er dette å vise et godt pedagogisk skjønn, som blir beskrevet som en bevissthet om hvilke oppdrag man har som barnehagelærer. Denne bevisstheten handler om at man må ha bred og nødvendig kunnskap innenfor barnehagelæreryrket (Gallego & Caingcoy, 2020, s. 69) og samtidig kunne anerkjenne kompleksiteten i yrkesrollen (Ulvik & Smith, 2018). Når man bruker det

pedagogiske skjønnnet, må man også kunne redegjøre for hvorfor man har tatt ulike beslutninger, og på denne måten bli bevisst sine verdier og handlinger (Garbo & Raugland, 2017, s. 12). Profesjonsforståelse handler om styrking av faglig kompetanse og ikke minst om den personlige utviklingen som skjer knyttet til etiske valg og dilemma. I følgende studier understrekes akkurat dette: Biesta (2010; 2011); Chesney og Aldridge (2021) og Løhre og Lund (2020).

Metode

Data i denne studien er basert på en litteraturgjennomgang og en nettbasert kvalitativ spørreundersøkelse som er besvart av 16 informanter. For å belyse det overnevnte forskningsspørsmålet ble det gjort et systematisk litteratursøk (Støren, 2013) gjennom databasene: *Oria*, *Idunn*, *Google Scholar*, *Eric*, *Nora*, *Norart* og *Utdanningsforsknings.no*. Her brukte vi søkeordene pedagogisk credo, danning, profesjonsutvikling både på norsk og på engelsk. Følgende artikler knyttet til pedagogisk credo ble inkludert i studien: Dewey (1897), Akslen og Sæle (2015) Gilje (2008; 2015) og Reigstad (2020). Credobegrepet kan også knyttes til et *dannelsesperspektiv*, og der finner vi forskning fra Wivestad (2007), Solerød (2012), Ulvik og Sæverot (2020), Steinholt (2011), Lindseth (2009), Løvlie (2009), Hjørdemaal og Jordell (2011) og Biesta (2010; 2011; 2015).

Credobegrepet er sterkt tilknyttet *verdier*, *etikk* og *profesjonsutvikling*, og i et ytterligere litteratursøk fant vi: Børhaug og Bøe (2022), Ulvik og Smith (2018), Jokstad (2020a; 2020b), Tholin (2021), Løhre og Lund (2020), Garbo og Raugland (2017), Gunnestad (2019), Hennem og Østrem (2016), Greve og Jansen (2020), Chesney og Aldridge (2021), Gallego og Caingcoy (2020), Gjems (2019) og Eik, Steinnes og Ødegard (2015). Disse publikasjonene ble også inkludert i studien.

For å belyse hvordan et credoarbeid kan bidra til profesjonsforståelse blant studentene, gjennomførte vi en kvalitativ nettbasert spørreundersøkelse (Postholm & Jacobsen, 2018) (administreres av UiO) med 71 barnehagelærerstudenter i 3. klasse ved NLA Høgskolen. Undersøkelsen baserer seg på 12 spørsmål knyttet til studentenes erfaringer og forståelse med å skrive på sitt pedagogiske credo. I svarene måtte studentene først krysse av for det

alternativet som passet best, for så å skrive noe om begrunnelsen for valget. Med slike åpne svar gir vi større frihet til studentene, og samtidig gir det oss en større forståelse for hva et credoarbeid har å si for studentenes danning og profesjonsforståelse. Respondentene var mellom 18 og 35 år, og 11 av respondentene hadde arbeidserfaring fra barnehage før de startet på studiet. Spørreundersøkelsen var anonym og frivillig å delta i. Det ble ikke brukt opplysninger som kunne identifisere studentens navn eller personnummer (Dalland, 2020, s. 172). Dette betyr at studien dermed tar utgangspunkt i etiske prinsipper som konfidensialitet, informert samtykke og ivaretagelse av forskningssubjektenes integritet (Fangen, 2015).

Da vi foretok en analyse av svarene, sorterte vi dem i to ulike kategorier (Johannesen, Rafoss & Rasmussen, 2018, s. 279). Den første kategorien ser på dannelsesprosessen studentene går igjennom i løpet av studietiden, og tar for seg data som handler om verdier og den egenutviklingen studentene viser i løpet av studietiden. Den andre tar for seg profesjonsforståelsen til studentene, som ser på bevisstheten rundt egen yrkesrolle og forståelsen av faget. De to nevnte kategoriene har ingen vanntette skott, da tematikken er glidende og kan diskuteres begge steder.

Funn

I denne delen presenterer vi resultater som er strukturert under overskriftene: *danningsprosess* og *profesjonsforståelse*. Dette valget er basert på analysen vi har gjort ut fra studentenes svar.

Danningsprosess

Det foregår en dannelsesprosess i løpet av studiet, og studentene blir mer bevisst hvilke verdier og holdninger de holder høyt. Reigstad (2020, s. 22) undersøkte de viktigste verdiene i barnehagen som respekt, omsorg og likeverd. De nevnte verdiene var noe studentene satte høyt i møtet med både barn og kolleger. I studiet til Akslen og Sæle (2015, s. 154) var det verdiene omsorg, ansvar og trygghet som var sentrale, og begrepene til stede, varm, medmenneskelig, respekt, lyttende og ydmyk trer tydelig frem. I vår undersøkelse har vi vektlagt dannelsesprosessen og ønsker å se på hva som skjer

med studentene når de skriver sitt pedagogiske credo. Resultatene, som vi har fått etter spørreundersøkelse, viser at studentene lærer mye om seg selv når de arbeider med sitt pedagogiske credo. En informant uttrykker følgende: «Jeg har lært mye om meg selv. Jeg har tenkt over og måtte reflektere over egne synspunkter og tanker om barn, foreldre og ansatte, og hva som er viktig i møtet med dem.» Andre studenter svarer tilsvarende: «Jeg har blitt bedre kjent med meg selv» og «har lært mye om hva jeg selv tenker». Samtlige studenter trekker frem egenutviklingen som forekommer, og de påpeker samtidig at det er spennende å se på sin egen progresjon fra det første til det tredje studieåret. Det kommer også tydelig frem at studentene er klar over at egen rolleutførelse vil påvirke arbeidet med barna i barnehagen. En skriver: «Jeg er blitt mer bevisst hvordan jeg ønsker å jobbe med barn», og en annen nevner: «At man alltid har i bakhodet at jeg vil arbeide for barnets beste.» Å bli bevisst disse sentrale dannelsesmøtene, som Akslen og Sæle (2015) understreker, er en viktig bevisstgjøring hos studentene. Vi ser at de har et ønske om være en best mulig voksen i møte med barna, og de er også bevisste på at deres væremåte påvirker det samspillet som finner sted i barnehagen. Dette kan vi knytte til Biestas teori om det å være voksen (2015). Det å bli barnehagelærer krever selvinnsikt og en stor bevisstgjøring i forhold til hvordan en selv opptrer i møte med andre, både når det gjelder barn og voksne. Dette er også noe som vektlegges i studiet, og handler mye om det å være egnet til å være en barnehagelærer og bli bevisst både fremtoning og hvilke verdier en arbeider ut fra. Studentene vil stå overfor mange etiske valg når de kommer ut i arbeid og utsagnet: «... å arbeide for barnets beste» viser oss en bevissthet om det å leve etisk (Tholin, 2021). De må selv velge ut sin kurs og stå for de valg og beslutninger som de tar i møte med barn i barnehagen.

Det er også sentralt å nevne hva som påvirker studentene mest i det å skulle forme sitt eget pedagogiske credo, og det de nevner, er praksis, teoretisk kunnskap og selvstendig arbeid. Både teoretisk kunnskap og selvstendig arbeid knytter vi opp til en individuell utvikling, mens det å lære fra praksis relateres til det viktige samspillet som skjer i lag med andre. Dewey (1897) var svært klar over denne vekselvirkningen som finner sted i en utviklingsprosess, og dette er noe vi legger merke til i svarene vi har fått. Først og fremst er credo noe egenanliggende, altså et personlig arbeid som gir studentene anledning til å sette ord på det en har tro på. Men på en annen side ser vi at studentene lærer mye ved å samarbeide med andre. De nevner

at veiledning og samarbeid med andre studenter er noe som påvirker deres eget credo. I forbindelse med credoarbeidet har studentene tre obligatoriske gruppeveiledninger, der studenter og veileder deler og problematiserer sentrale perspektiver ved det å være barnehagelærer. Studentene sier at denne veiledningen ga dem mange nye tanker som de tok med seg videre i credoet. Dette betyr at utforming av sitt eget credo har en sosial kontekst også, noe som både Dewey og Gilje nevner. Gilje (2015) fremhever denne påvirkningen som skjer fra mange ulike hold, og nevner denne sentrale studentkonteksten som kan ha stor innvirkning på egen selvrelasjon. I møte med andre studenter og lærere vil dermed jeget til studentene være i utvikling og ha innvirkning på både holdninger og verdier (Akslen & Sæle, 2015). På denne måten kan vi understreke at danning skjer både innenfra og utenfra, og vi kan se betydningen av andre i utformingen av personlige «believes». Dewey (1897) uttrykte klart hva han hadde troen på når det handlet om barn og undervisning, og på samme måte kan studentene gjennom sitt arbeid med pedagogisk credo få anledning til å bli klar over sitt eget verdigrunnlag. Det å ha tro på noe og bli utfordret til å sette ord på dette fører i stor grad til en bevisstgjøring av de verdier en setter høyt, og samtidig fører dette til en profesjonsforståelse, som vi skal ta for oss i neste del.

Profesjonsforståelse

Pedagogisk credo kan være et godt hjelpemiddel til å kunne få en god yrkesforståelse og en bevisstgjøring av selve barnehagelærerprofesjonen. I vår undersøkelse ønsket vi å få svar på om studentene opplever verdien i dette arbeidet, og det som kommer tydelig frem, er at studentene opplevde det å skrive på sitt pedagogiske credo som en fin arbeidsform allerede fra 1. klasse. En respondent svarer at: «Fint å få reflektert over egne holdninger, tanker og verdier», og annen sier at det var «spennende å se hva jeg selv stod for». Andre igjen peker på at de ikke forsto relevansen i dette arbeidet og klarte ikke å se for seg hvordan dette dokumentet skulle vokse i løpet av disse tre årene som student. En informant uttrykker: «Opplevde det som rart og annerledes, det var tidvis vanskelig å sette ord på ting, men fint å måtte gjøre det.» Selv om noen uttrykker at det var vanskelig, ser vi at de har en forståelse for hvorfor de må skrive sitt pedagogiske credo. 9 av 16 informanter uttrykker dette i 1. klasse, mens hele 13 av 16 uttrykker dette i 3. klasse. Dette for-

teller oss at det skjer en modningsprosess gjennom utdanningen, som både Reigstad (2020) og Tholin (2021) mener er en målsetting. Det er på mange måter forståelig at studentene ikke ser meningen med å skrive sitt pedagogiske credo i starten av studiet, da det er mye de som studenter skal sette seg inn og forstå. Men svært gledelig er det at det skjer en prosess gjennom studietiden. Det at credoet blir arbeidet med hvert år, blir både en påminner og en tankevekker for den profesjonen de etter hvert skal arbeide innenfor, og der de gradvis får en større og større forståelse for dette viktige arbeidet.

Når vi ber studentene beskrive arbeidet med credo med fem ord, gir dette også et innblikk i hvordan de opplever denne prosessen. Som vi leser av ordskyen under (se figur 2.1), er det ord som spennende, lærerikt, krevende, utfordrende, kjekt og interessant som fremheves. Dette gir oss et inntrykk av at credoarbeidet på den ene siden er svært meningsfylt og på den andre siden svært krevende. Dette opplever vi som positivt og ikke noe som nødvendigvis står i motsetningsforhold til hverandre. En student skriver: «Som førsteklassing virket credoet helt bortkastet å skrive, men det er kanskje det mest utviklende man gjør på hele studiet. Veldig bra at dette er noe som er med i studieprogrammet.» Dette uttrykker ikke bare en frustrasjon, men først og fremst en glede over dette arbeidet, og det gir oss en viktig tilbakemelding på fortsatt å ha credoarbeid i utdanningen. Av våre data kan vi ikke lese mange negative holdninger til dette arbeidet, og dette er med på å styrke oss i troen på at å arbeide med credo er noe som er nødvendig og som bidrar til en tydelig bevisstgjøring hos studentene som skal ut i arbeid.

Figur 2.1 Studentenes tanker knyttet til pedagogisk credo.

Det er interessant å legge merke til den utviklingen vi ser skjer hos studentene. Vi ser at de går fra å være frustrerte og litt usikre til å bli mer bevisste og tydelige på at credoarbeid er svært lærerikt. Studentene påpeker at de «lærer mer om oss selv og hvem vi ønsker å være i rollen som profesjonell og emosjonell yrkesutøver», og de forklarer dette med ord som nyttig, viktig og utviklende. En av informantene påpekte at når de som studenter skal skrive sitt pedagogiske credo, får de «mer personlig forhold til det du tenker er viktig når man skal jobbe i barnehage». Disse resultatene viser at arbeidet gir en personlig bevissthet om egen yrkesrolle, noe som ifølge Gallego og Caingcoy (2020) er tett knyttet til det å kunne utvikle egen profesjonsforståelse til det å bli barnehagelærer.

I tillegg til å reflektere og bli bevisst sin egen rolleutøvelse trekker studentene frem den faglige utviklingen som står sentralt i utdanningen. I utformingen av sitt eget credo må studentene vise til fagstoff for på denne måten å underbygge de refleksjoner de gjør seg. En student påpekte at hen er «blitt mer faglig bevisst og vurderer mer over mine egne handlinger, verdier og holdninger». En annen sier: «Jeg føler den største utviklingen hos meg er det jeg har lært faglig. Nå kan jeg ikke bare si hva jeg personlig mener, men også knytte det opp mot teori. På den måten styrker jeg mine tanker og synspunkt på en god måte. Blir mer bevisst og klar over hva og hvorfor ting blir gjort som det blir.» Disse utsagnene synliggjør den økende profesjonsforståelsen studentene får under utdanningen, og viser at de er reflekterte over den kompleksiteten som ligger i barnehagelæreryrket (Ulvik & Smith, 2018). De viser både faglig innsikt og knytter dette godt opp mot de verdier som de setter høyt. Dette er to av forpliktelsene Hennem og Østrem skisserer, som er helt sentrale for å kunne arbeide som barnehagelærer (2016, s. 17). Det som gjerne ikke kommer tydelig til uttrykk i vår undersøkelse, er hvordan studentene relaterer både fag og viktige verdier opp mot samfunnsmandatet i barnehagen. En av årsakene til dette kan være at vi ikke har spurt tydelig nok om dette i undersøkelsen.

Avslutningsvis er det viktig å påpeke at profesjonsforståelse og profesjonsutvikling er noe som stadig vil være i forandring. Når studentene går fra studier til arbeidsliv, vil utviklingen skyte fart. Det at det også skjer en god progresjon fra de starter til de slutter på studiet, er det ingen tvil om. En student sier at credoarbeidet har «hjulpet meg til å bli klar til å gå ut i jobb», og en annen forteller følgende: «Jeg ser nå på 3. året at min lærdom har vokst, og når den har vokst, så har tankene mine også vokst.» Dette gir en god beskrivelse av den utviklingen som finner sted, og vi ser tydelig at credoarbeidet gir studentene gode refleksjonsmuligheter til både fag, praksis og verdier sett opp mot barnehagelærerprofesjonen.

Konklusjon

Både litteraturgjennomgang og studien vi har gjennomført, viser at arbeidet med et pedagogisk credo oppleves som svært viktig og nødvendig for studenter i barnehagelærerutdanningen. Ut fra vår undersøkelse ser vi en tyde-

lig bevisstgjøring av sentrale verdier og holdninger som er med og påvirker studentenes dannelsings- og profesjonsutvikling. Et arbeid som barnehagelærer vil kreve en «bagasje» av kunnskap, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre alle de oppgavene og utfordringene som en møter i jobbsammenheng. Det å kunne ha en yrkesbevissthet i forhold til barn, foreldre og kolleger, ikke bare når det gjelder teoretisk kunnskap, men også med tanke på etiske perspektiv, er viktige aspekter studentene må tenke igjennom. Gjennom teori og praksis vil studentene få mye kunnskap, som er helt sentralt når man starter i jobb som barnehagelærer. I tillegg kan en refleksjon i et credo bidra til en enda større forståelse av seg selv og de verdiene en arbeider etter. Utformingen av et pedagogisk credo kan dermed gi studentene en retning på deres reise som profesjonelle yrkesutøvere og kan bidra til å gjøre dem klar til å ta det ansvaret som ligger til profesjonsutøvelsen. Denne studien har gitt oss en pekepinn på at credoarbeidet vi gjør ved NLA Høgskolen, er både viktig og utviklende for studentene og er med og påvirker deres dannelsesreise. I tillegg tror vi at arbeidet kommer barnehagene til gode, da de vil få mer reflekterte og bevisste barnehagelærere, som kan ta gode etiske valg i den jobben de skal tre inn i. Det hadde vært interessant å følge nyutdannede barnehagelærerne over noen år for å se hvordan deres pedagogiske credo utvikler seg i møte med et nytt arbeidssted.

Referanser

- Akslen, Å.N. & Sæle, O.O. (2015). Pedagogisk grunnlagstenkning, yrkesdanning og credo. I Å.N. Akslen & O.O. Sæle (Red.), *Pedagogisk grunnlagstenkning og credo* (s. 23–48). Universitetsforlaget.
- Biesta, G. (2010). *Good education in an age of measurement: Ethics, politics, democracy*. Paradigm Publishers.
- Biesta, G. (2011). From learning cultures to educational cultures: Values and judgements in educational research and educational improvement. *International Journal of Early Childhood*, 43(3), 199–210. <http://dx.doi.org/10.1007/s13158-011-0042-x>
- Biesta, G. (2015). Hva er en pedagogisk oppgave? Om å gjøre voksen eksistens mulig? I P.O. Brunstad, S.M. Reindal & H. Sæverot (Red.), *Eksistens og pedagogikk: En samtale om pedagogikkens oppgave* (s. 194–209). Universitetsforlaget.
- Børhaug, K. & Bøe, M. (2022). *Barnehagelærerprofesjonen*. Universitetsforlaget.
- Chesney, K. & Aldridge, J. (2021). What gets in the way? A new conceptual model for the trajectory from teacher professional development to impact. *Professional Development in Education*, 47(5), 834–852 <https://doi.org/10.1080/19415257.2019.1667412>
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal Akademisk.
- Dewey, J. (1897). My pedagogic creed. *School Journal*, 54(3), 77–80.
- Eik, L.T., Steinnes, G.S. & Ødegard, E. (2015). *Barnehagelæreres profesjonslæring*. Fagbokforlaget.
- Fangen, K. (2015, 17. juni). *Kvalitativ metode*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. <https://forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvalitativ-metode/>
- Gallego, P. & Caingcoy, M. (2020). Competencies and professional development needs of kindergarden teachers. *International Journal on Integrated Education*, 3(7), 69–81. <https://doi.org/10.31149/ijie.v3i7.491>
- Garbo, J. & Raugland, V. (2017). *Den brysomme profesjonaliteten – om skjønnsutøvelse og styring*. Universitetsforlaget.
- Gilje, J. (2008). Lærerens credo – hva betyr det i lærerhverdagen? I B. Kvam, S. Rise, J. Sæther & T. Bergem (Red.), *Dannings- og personlighetsutvikling i lærerutdanning og læreryrke* (s. 19–38). Gyldendal.
- Gilje, J. (2015). Kan pedagogisk credo-tenkning selvstendigjøre personen og pedagogen? I P.O. Brunstad, S.M. Reindal & H. Sæverot (Red.), *Eksistens og pedagogikk: En samtale om pedagogikkens oppgave* (s. 23–39). Universitetsforlaget.
- Gjems, L. (2019). Lære gjennom praksisfellesskap i barnehage, skole og profesjonell virksomhet. *Praksisfellesskap for læring og profesjonsutvikling* (s. 16–35). <https://doi.org/10.18261/9788215032290-2019-02>
- Greve, A. & Jansen, T. (2020). Eva Balke – en veiviser for profesjonens verdier. I L.T. Grindheim & G. Aaserud (Red.), *Barnehagelæreren – en verdibygger* (s. 42–56). Fagbokforlaget.
- Gunnestad, A. (2019). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring* (2. utg.). Universitetsforlaget.

- Hennum, B.A. & Østrem, S. (2016). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Cappelen Damm.
- Hjardemaal, F. & Jordell, K.Ø. (2011). Danning og profesjonsutdanning. *Uniped*, 34(3), 5–19 <https://doi.org/10.18261/ISSN1893-8981-2011-03-01>
- Johannesen, L.E.F., Rafoss, T.W. & Rasmussen, E.B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.
- Jokstad, G.S. (2020a). Med kunst som veiviser til profesjonell utvikling. I L.K. Jermstad & U.S. Goth (Red.), *Fra barnehage til voksenliv. Utdanning, didaktikk og verdi* (s. 177–193). Novus.
- Jokstad, G.S. (2020b). Utvikling av veilederkompetansen – en profesjonsetisk reise. I K. Jermstad & U.S. Goth (Red.), *Fra barnehage til voksenliv. Utdanning, didaktikk og verdi* (s. 213–231). Novus.
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Utdanningsdirektoratet. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>
- Lindseth, A. (2009). Dannelsens plass i profesjonsutdanninger. *Dannelse og profesjon. Dannelsesutvalget for høyere utdanning: Kunnskap og dannelse foran et nytt århundre* (s. 21–27). Universitet i Bergen.
- Løhre, A. & Lund, A. (2020). *Studenten skal bli lærer. Kunnskap, identitet og profesjonsutvikling*. Cappelen Damm Akademisk.
- Løvlie, L. (2009). *Dannelse og profesjon. Dannelsesutvalget for høyere utdanning: Kunnskap og dannelse foran et nytt århundre* (s. 28–38). Universitet i Bergen.
- Postholm, M.B. & Jacobsen, D.I. (2018). *Forskningsmetode for masterstudenter i lærerutdanningen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Reigstad, I. (2020). Pedagogisk credo-barnehagelærerstudenters refleksjoner om verdier og pedagogisk ledelse. I L.K. Jermstad & U.S. Goth (Red.), *Fra barnehage til voksenliv. Utdanning, didaktikk og verdi* (s. 15–32). Novus forlag.
- Solerød, E. (2012). *Pedagogiske grunntanker i et dannesperspektiv*. Universitetsforlaget.
- Steinsholt, K. (2011). Oppdragelse, pedagogikk og opplysning: Et tilbakeskuende blikk på noen sentrale dannesperspektiver. I K. Steinsholt & S. Dobson (Red.), *Dannelse: Introduksjon til et ullent pedagogisk landskap* (s. 39–119). Tapir Akademisk forlag.
- Støren, I. (2013). *Bare søk! – praktisk veiledning i å gjennomføre en litteraturstudie*. Cappelen Damm Akademisk.
- Tholin, K.R. (2021). *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Fagbokforlaget.
- Ulvik, M. & Smith, K. (2018). Lærerutdanneres profesjonelle utvikling. *Uniped*, 4(41), 425–440. <https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2018-04-05>
- Ulvik, M. & Sæverot, H. (2020). Pedagogisk danning. I R.J. Krumsvik & R. Säljö (Red.), *Praktisk-pedagogisk utdanning* (2. utg.) (s. 33–52). Fagbokforlaget.
- Wivestad, S.M. (2007). Hva er pedagogikk? I O.H. Kaldestad, E. Reigstad, J. Sæther & J. Sætre (Red.), *Grunnverdier og pedagogikk* (s. 293–331). Fagbokforlaget.